

75 let šole v Lazah

75 let osnovne šole v Lazah

Avtorica:

Bojana Pivk

Soavtorji:

Metka Rupnik

Eva Židanek

Miran Nagode

Logatec, september 2007

PŠ Laze. (foto: M. Nagode, 2007)

Publikacija 75 LET ŠOLE V LAZAH je namenjena vsem, ki ste hodili v to šolo oziroma vsem, ki imate na to šolo kakršne koli spomine. Prepričani smo, da smo vsi, ki smo poskrbeli, da je publikacija izšla, veliko prispevali k praznovanju visoke obletnice. Kraj je s šolo dobro povezan in krajani Laz vedo, da šola pomeni življenje in gibalno kraja. Vsi si želimo, da bi bilo v Lazah več otrok, saj bo tako obstoj šole zagotovljen.

Vesela sem, da smo pri pripravi praznovanja stopili skupaj, saj so krajani KS Laze-Jakovica veliko pripomogli pri nastajanju publikacije.

Metka Rupnik, ravnateljica

VSEBINA

VSEBINA	4
PREDSTAVITEV KRAJEVNE SKUPNOSTI LAZE-JAKOVICA	5
ŠOLA IN KRAJ	7
LAZE SKOZI LEGENDE OD TURKOV DO RIMLJANOV	8
Nastanek Laz	8
Turki v vasi	8
Laze in Rimljani	9
PLANINSKO POLJE	11
ŽIVLJENJE LJUDI V SOŽITJU S PLANINSKIM POLJEM	12
NEKAJ DROBCEV IZ ŽIVLJENJA LAŽANOV	12
ZGODOVINA HAASBERGA	15
PLANINSKO POLJE, GRAD HAASBERG IN ŠOLA SKOZI	
OČI DOMAČINOV	17
Spomini g. Franca Kobala	17
Spomini ge. Francke Matičič	18
HIŠNA IMENA IN NJIHOV IZVOR	21
IME ŠOLE	22
KRONOLOGIJA ŠOLSTVA V LAZAH	23
ŠTEVILO ODDELKOV IN KADROVSKA ZASEDBA	28
SPOMINI UČITELJICE	32
ZNANI LAŽANI	35
Viljem Putik in Laze	35
Katarina Kalaba	38
Vanda Lavrič – o meni	42
Nataša Prestor	44
VIRI IN LITERATURA	46

PREDSTAVITEV KRAJEVNE SKUPNOSTI LAZE-JAKOVICA

Krajevna skupnost Laze-Jakovica leži neposredno na obrobju Planinskega polja in meri 20 km². Večji del območja, kar 72 % pokrivajo gozdovi, ostalo so kmetijske površine in zazidalno območje dveh vasi. Vasi Laze in Jakovica sta najjužnejši naselji v občini Logatec. Ležita na severozahodnem obrobju Planinskega polja, na nadmorski višini okrog 460 m. Laze ležijo na skrajnem robu polja, dovolj visoko nad dnem, da se izognejo poplavi vodi na Planinskem polju. Jakovica je nastala na zahodnem pobočju Jakovškega hriba, ki se približno 1 km od roba polja v obliki polotoka zajeda v Planinsko polje.

Vrednost Planinskega polja kot naravnega fenomena z bližnjo okolico in njegovimi pojavi je neprecenljiva. Polje in okoliški ponori so znani po številnih organizmih in pojavih, ki so izjemno redki, celotno območje pa je dragocen znanstveno-raziskovalni objekt.

Vasi Laze in Jakovica imata 386 prebivalcev in 137 hiš. Vas Laze spada med večje slovenske vasi. Staro vaško jedro sestavlja več starih tipičnih kmečkih hiš, od katerih jih danes kar nekaj propada. Najznamenitejši objekt v vasi je nedvomno Lekanova hiša, ki se nahaja na obrobju vasi. Opaznejša širitev Laz je potekala v smeri proti Logatcu, kjer so nastale Gabrnše, ki jih sestavljajo le novejši stanovanjski objekti. Jakovica je v nasprotju z Lazami bolj strnjeno naselje. Večina hiš je grajenih neposredno ob glavni cesti. Nekaj novih hiš je bilo zgrajenih v smeri proti vrhu Jakovškega hriba.

Avtocesta in železnica delita vas Laze na dva dela. Zaselek Ravnik je tako od ostalega dela vasi precej odmaknjen, vendar prijeten in urejen kraj. Nastal je skupaj z železniško postajo. Nekaj hiš na Ravniku je zraslo v času razcveta lesnega obrata, ki je po drugi svetovni vojni zaposloval tako domačine kot delavce iz bližnjih krajev. Železniška postaja Planina se nahaja precej daleč od centra Laz ter je predvsem pozimi težko dostopna.

Vas Laze leži ob cesti, ki pelje iz Logatca proti Cerknici. Razprostira se proti Planinskemu polju od Gabrnša do središča, mimo mlekarne čez Lošč in Grič do ceste proti Jakovici. Cesta, ki pelje skozi Laze proti Cerknici, je ponekod speljana prav tam, kjer je bila cesta speljana tudi že v rimskih časih. Kraj je bil ovrednoten kot kulturna dediščina, predvsem zaradi talnih površin, saj arheologi menijo, da je bilo na področju Laz antično obcestno naselje s pokopališčem.

V Lazah živijo družine z daljšo krajevno tradicijo, z vedno boljšimi prometnimi povezavami, predvsem z avtocesto, pa so postale blizu tudi ljudem iz Ljubljane in drugih krajev, ki so naselili stare zapuščene hiše. V Laze sta jih zvalila predvsem mir in lepota še dokaj neokrnjenega naravnega okolja.

Lažani so večinoma zaposleni v Logatcu in Ljubljani, pravih kmetov skorajda ni več. Kmetijstvo ostaja v glavnem dopolnilna dejavnost in v kar nekaj primerih je eden v družini zaposlen, drugi pa se ukvarja s kmetijo. V vasi je tudi nekaj podjetnikov.

Otroci obiskujejo osnovno šolo do četrtega razreda v Podružnični osnovni šoli Laze, s šolanjem nato nadaljujejo v Logatcu. Dijaki se večinoma vozijo v Ljubljano ali Postojno.

Krajevna skupnost je bogata tako s kulturno kot tudi z naravno dediščino. Poleg Planinskega polja z Unico so tu še Putikove štirne, Logarček, Mačkova, Najdena jama, Skednena jama in Vranja jama.

Marija Matičič
Predsednica KS Laze-Jakovica

ŠOLA IN KRAJ

Letos mineva 75 let, odkar so prvi nadebudni šolarji v Lazah prestopili šolski prag. V teh letih je v šolskih klopih sedelo mnogo obrazov, za katedrom pa so se zamenjali številni učitelji. Vsak izmed njih je dal šoli delček sebe, tako kot je šola zagotovo vsakemu posamezniku pustila vsaj droben spomin na šolska leta.

To pa je bil tudi naš glavni cilj ob snovanju knjižice – obuditi spomine v ljudeh, spominom pa poleg zgodovinskih dejstev dodati še pridih sedanjosti.

Ostanimo pri sedanjosti. Šola že vrsto let odpira vrata vsem, ki so pripravljeni vstopiti, krajanom ponuja različne, že tradicionalne prireditve: v decembru »Miklavževanje«, v februarju prireditev ob kulturnem prazniku, v maju »Pozdrav pomladi« in ob zaključku šolskega leta »Dober dan počitnice«.

Tako šolsko delo kot prireditve večkrat popestrijo domači profesionalni in amaterski ustvarjalci. Še posebej moramo poudariti kakovostno in kontinuirano sodelovanje s PGD Laze-Jakovica, ki učencem vsako leto praktično, nazorno in zanimivo predstavlja svoje delo.

Veseli nas, da vedno znova ugotavljamo, da šola lahko polno in ustvarjalno živi tudi zaradi plodnega sodelovanja s starši, z matično šolo OŠ 8 talcev Logatec, s KS Laze, s TD Lanski vrh, z DPOM Logatec in s PŠ Planina.

Prav je, da slovesni obletnici dodamo misel s pogledom v prihodnost:

Hvala krajani, da ste del nas in da smo mi lahko del vas. Zgodovino želimo pisati tudi za naše zanamce – radi bi jo pisali skupaj z vami, zato ste na naši šoli vedno dobrodošli. Tudi zato, ker smo prepričani, da je najlepše, če lahko šolska leta preživiš v družbi prijateljev, v prijaznem okolju in med dobrimi ljudmi.

Bojana Pivk, vodja PŠ Laze

LAZE SKOZI LEGENDE OD TURKOV DO RIMLJANOV

NASTANEK LAZ

Čas prihoda prvih staroselcev v Laze ni znan, a kaže, da so morale biti vsaj nekatere vasi obljudene že v najstarejših časih. Za Ivanje selo in Jakovico je skoraj gotovo, da so že v predkrščanski dobi častili različna poganška božanstva.

Starodavna ljudska pripovedka, ohranjena med okoliškimi prebivalci, navaja, da je prišlo v te kraje pet bratov, verjetno ciganov: Jakob, Grčar, Ivan, Martin in Lazar. Bratje so si ustvarjali družine in tako so nastale vasi Jakovica, Grčarevec, Ivanje Selo, Martinj hrib in Laze.

O nastanku Laz pripoveduje še ena legenda. Ime Laze naj bi nastalo iz besede laz, to je jasa sredi gozda, kamor naj bi se umaknil roparski vitez iz gradu Rob pri Planini (na hribu Stari grad). S

svojega gradu naj bi se umaknil na drugo stran Planinske doline in tam izsekal in iztrebil gozd, kjer si je postavil hišo, bolj podobno trdnjavi kakor gradu.

Cerkev Sv. Mihaela na Jakovici. (foto: M. Nagode, 2007)

TURKI V VASI

Katera koli legenda je resnična ali pa le plod domišljije, dejstvo je, da Laze obstajajo, z njimi pa tudi Lažani, ki znajo o svoji zgodovini in nastanku še danes povedati marsikaj zanimivega in pretresljivega,

pa tudi lepega hkrati. Janez Facija je Radu Radoščku za knjigo *Slovenske legende* pripovedoval, da so Laze večkrat obiskali Turki; še posebej radi so obiskali bližnjo Jakovico. Trikrat ali štirikrat so bili tod, kot pričajo krajevna poročila. Menda je bila Jakovica v tistih časih kar premožna vas. Želja po nadlegovanju te vasi pa jih je minila, ko so se pošteno opekli pod zidovi taborske cerkve Sv. Mihaela:

bilo je nekega lepega poletnega popoldneva. Nenadoma – strah in groza: Turki so bili spet v vasi. Ljudje so se komaj še utegnili poskriti za varno zidovje tabora, a kaj, ko je bilo Turkov kot listja in trave. Vse je že kazalo, da vrata trdnjave ne bodo zdržala navala.

Tedaj pa se je zgodilo – turški paša, strah in trepet kristjanov, se je na konju ponovno pognal proti vratom. Iskra žival je udarila s kopiti po trdem lesu, da so se krušile iveri. Nenadoma pa je konj obstal, kot bi okamenel. Neznana sila je ohromila vse turške konje. V strahu zavpije turški vodja: »Svetac ne dovoli!« Kot bi trenil, je skrivnostno mrtvilo popustilo, vendar je Turke prešinila taka groza, da so skušali pobegniti izpod trdnih zidov cerkvice. Tedaj pa je votlo zagrmelo in med napadalce je udarila ognjena strela. Ulil se je dež, kot da bi se bil nenadoma utrgal oblak.

Ljudski spomin ne pomni hujšega naliva. Kmetje so bili pod streho cerkvice varni, Turki pa so nemočno begali, saj zavoljo dežja in teme, ki se je nenadoma zgrnila nad vasjo, niso videli nikamor. Tedaj se je spet zgodilo nekaj skrivnostnega: turški konji so se začeli ugrezati v blato in so živali z jezdeci vred počasi izginjale v zemeljske globine. Komaj nekaj trenutkov je prešlo in številne turške čete ni bilo več.

LAZE IN RIMLJANI

Legi Laz pa je pripisati, da so imele pomembno vlogo tudi v rimski dobi, saj so mimo vodile številne rimske ceste. Današnja Planina je bila vojaška postojanka in ker je ležala prav na središču rimskih poti, je imela v obrambnem sistemu še posebne naloge. Za vse lovce na zaklade pa morda omenimo podatek, da naj bi bil nekje v gozdovih nad Planinskim poljem že od rimskih časov skrit dragocen zaklad. Če boste sledili ljudskim pripovedim, boste rahlo zmedeni, saj so po nekaterih podatkih zaklad že našli, po drugih pa ga lahko nekega lepega dne še

vedno odkrijete. Da so bili Rimljani zagotovo v Lazah in v bližnji okolici, pa je v različnih zgodovinskih študijah potrdil tudi logaški arheolog Marko Frelih.

Skozi naselje teče tudi domnevna rimska pot, katere trasa je ohranjena v smeri proti Logatcu. Ustno izročilo in arheološke ostaline nas opozarjajo, da je nekje na območju Laz ali Jakovice zagotovo stala manjša utrdba za nadzor stranske ceste čez Razdrto. Najdbe keramičnih posod dokazujejo poselitev že v rimski dobi, ni pa zabeleženo, kje je bila keramika najdena.

Že v 19. stoletju sta avstroogrška zgodovinarja Anton von Premmerstein in Simon Rutar zapisala, da se je v Lazah nahajala rimska utrdba, ki je varovala cesto. Morda sta imela v mislih utrdbo, ki stoji na sredini pobočja Brst med Dolenjim Logatcem in Lazami. Od nekdanje mogočne utrdbе, ki je že v 4. stoletju po Kristusu varovala cesto, ni ostalo veliko. Zidovi vojaškega objekta so skoraj v celoti izginili, v gozdu pa so še vidne gomile obrambnega obzidja, ki je v dolžini več sto metrov zapiral naravni prehod med Logatcem in Lazami.

Rimska utrdba na Brstu: ostanki zidu. (foto: M. Frelih, 1981)

PLANINSKO POLJE

Planinsko polje je eno od polj v Notranjskem podolju. Nastalo je ob idrijskem prelomu. Okrog polja je 6 naselij: Laze, Planina, Jakovica, Grčarevec, Liplje in Ivanje selo.

Polje je zaprta kraška kotanja z naslednjimi značilnostmi:

- ima ravno dno (n. v. okrog 450 m),
- vode pritekajo in odtekajo kraško (podzemeljsko),
- redne vsakoletne poplave.

Planinsko polje je dolgo 5 km, široko do 2,5 km in obsega nekaj nad 10 km². Južni in zahodni del polja sestavlja dolomit, vzhodnega in severnega pa apnenec. Planinsko polje obdajajo hribi in griči Planinska gora, Jakovski grič, Haasberg, Logaški ravniki in Lanski vrh. Pritoke dobiva iz južne in zahodne strani: Unico iz Planinske jame, Malenščico iz zatrepne doline Malni, Škratovko iz jame pod Haasbergom in Hotenjko pod Grčarevcem. Vode ponikajo na severni in vzhodni strani. Reka Unica vijuga čez polje dolgih 18 km. Vmes se ji priključita še Malenščica in Škratovka. Vodo Unica izgublja že v vznožju Ravnika (Škofji lom) in izgine v požiralnikih v severovzhodnem kotu Pod stenami. Razen izvirne Planinske jame so pomembne vodne jame Najdena in Vranja jama na severni ter Mačkovica in Logarček na vzhodni strani. V deževnem delu leta, sploh kadar so poplavljena kraška polja, zalije voda celotno dno planinskega polja. Za hitrejšo odtekanje vode so znani predvsem obzidani požiralni vodnjaki (Putikovi vodnjaki). Nad poljem in deloma na njem je šest naselij s približno 1500 prebivalci. Najvišja točka je Planinska gora – 924 m, najnižja pa se nahaja med Grčarevcem in Lanskim vrhom – 450 m.

ŽIVLJENJE LJUDI V SOŽITJU S PLANINSKIM POLJEM

Laze ležijo na vzhodni strani Planinskega polja, po katerem se lenobno vije reka Unica. Lenobnost pa lahko Unici prepisujejo samo tisti, ki je ne poznajo dobro. Kadar je namreč Unica močno poplavljala, je trajalo kar nekaj časa, preden je odvečna voda odtekla. Še večji problem so predstavljali nekateri ponori, ki so se ob poplavih zaradi velikega nanosa naplavin zamašili. Velike poplave so bile ovira predvsem za kmete, ker tedaj niso mogli obdelovati zemlje. Da bi našli rešitev, kako bi vode ob poplavih hitreje odtekale s Planinskega polja, so se ljudje začeli ukvarjati s hidromelioracijami.

S temi težavami se je ukvarjal tudi Češki jamar Viljem Putik, ki je predlagal, da bi ponore ogradili, poglobili, naredili nove odtočne rove in tako povečali odtok vode. Na Planinskem polju je uredil tudi dva ponora, ki ju je pokril z mrežo, ki zadržuje plavje, da se ponora ne zamašita (poplave je s tem skrajšal s 6–8 na 2 dneva). Med drugimi je Putik izmeril tudi Planinsko jamo. Njegovemu delu v spomin je danes na PŠ Laze spominska tabla.

Toda kljub hidromelioracijam so bile na polju še vedno poplave. Ljudje na Planinskem polju so se naravnim razmeram prilagodili. Njive obdelujejo ob robu polja, prav tako tam gradijo hiše. Raziskave raziskovalnega tabora leta 2003 so ob analizi rabe tal pod Jakovico pokazale, da je poljedelstva vse manj, več pa je živinoreje.

NEKAJ DROBCEV IZ ŽIVLJENJA LAŽANOV

Voda je bila in bo ostala vez med Planinskim poljem in okoliškimi prebivalci. Udeleženci raziskovalnega tabora leta 2003 (geografska skupina) so zbrali številne podatke, ki nedvomno pomagajo pri razkrivanju podrobne zgodovine prebivalcev kraja Laze.

O rabi vode nekoč in danes sta jim največ povedala g. Franc Kobal iz Laz in g. Janez Klemenc z Jakovice.

Prebivalci vasi okoli Planinskega polja so se ukvarjali s poljedelstvom. Obdelovali so polja in krmili živino; predvsem moški so sekali les v gozdovih, marsikatera ženska pa je bila kot kuharica ali čistilka zaposlena na gradu Haasberg. Domačini vedo povedati, da je bila gospoda do ljudi prijazna, še posebej je rada obdarovala otroke.

Kmetje so svoje dni vozili žito v mline pri Planini (Milavec, Martinčič, Modrijan), les pa v Ravnik in na žage (Stara žaga, Ivanjska žaga, Laška žaga, Lebanova žaga, Jakovska žaga).

Živino so napajali pri Vidmu pod Jakovico in v strugi Unice v bližini Laz. Perilo so prali na Vidmu.

Vsaka vas je imela svoj čoln, ki je bil dolg 12–15 m, prepeljal pa je lahko okoli 50 ljudi. Pogon je bil na vesla, veslali pa so ga štirje ljudje. Čolne so uporabljali za vsakodnevni prevoz čez polje. Zadnji pogreb, pri katerem so pokojnika prepeljali po vodi iz Laz na pokopališče v Planino, se je zgodil na Silvestrovo leta 1959.

Znano je, da je bilo svoje dni, predvsem na SV delu polja, zelo pomembno opravilo sekanje ledu. Led so prodajali ljubljanskim mesarjem, ti pa so ga spravljali v zaprt prostor, kjer je zdržal čez poletje. Zadnji podatki o sekanju ledu so iz leta 1925.

Že od nekdaj pa so Lažani znali zalučati trnek. Včasih je ribolov potekal na črno, danes pa je Unica znano ribolovno območje.

V času, ko je bilo polje poplavljenno, so kmetje želeli, da voda čim hitreje odteče s polja, zato so sami čistili ponore, danes pa za čiščenje poskrbijo člani Območne vodne skupnosti Ljublanica-Sava.

Večje poplave v Lazah so bile v letih 1926, 1947, 1965, 1970, 1980, 1987 in 2000. Voda je bila zelo visoka novembra l. 2000. Poplavlila je cestne povezave in nekatere izpostavljene objekte v Rakovem Škocjanu in na Planinskem polju. Gladina vode na Planinskem polju pri vodomerni postaji Unica Haasberg je 28. novembra dosegla najvišjo točko – 585 cm. Visoka voda se je na polju zadržala do konca meseca.

Gospod Kobal nam je povedal, da se je ob eni izmed poplav, ko je v Lazah voda segala 3 m nad križiščem Planina–Jakovica–Laze zgodil neljubi dogodek: enemu izmed kmetov je konj pobegnil v vodo, se tam zataknil za drevo in utonil. Ko so bile kar nekaj let kasneje Laze ponovno poplavljene, se je podoben pripetljaj dogodil vnuku lastnika prejšnjega konja, le da je imela zgodba v tem primeru srečen konec, lastnik konja se je namreč pogumno pognal v vodo in konja rešil.

V preteklosti je glavni vir vode v Lazah predstavljala deževnica. Uporabljali so jo za pitje, zalivanje, pranje in za napajanje živine, ki se je sicer pasla na polju. Oskrba z vodo danes poteka po vodovodu, ki je speljan iz Podgore preko polja v Laze; ta voda pa je primerna tudi za pitje.

Zapisano po pripovedovanju F. Kobala in J. Klemenca, Laze 2003.

Delo na Planinskem polju. (foto: M. Nagode, 2006)

ZGODOVINA HAASBERGA

Žalosten je pogled nate, prelepi gospodar ob robu Planinskega polja! Mogočnej, ki je kraljeval Planini, danes sameva. Ruševine baročnega lepotca so nema priča krute zgodovine. Grad Haasberg je bil postavljen ob terasasto urejeno vzpetino na privzdignjeno ravnicu in je bil prislonjen ob pobočje istoimenskega hriba. Vsako nedeljo in ob praznikih so imeli v kapeli cerkveni obred, ki ga je opravljal gospod iz Planine. Grad je bil požgan 28. aprila 1944, da se v njem ne bi utaborili Nemci. Po vojni je z nacionalizacijo prišel v roke države, ki je počasi pozabljala nanj. Leta 1980 je ekipa ljubljanskega Viba filma pri snemanju prizorov filma *Nasvidenje v naslednji vojni* v notranjosti baročne grajske konjušnice zažgala večje število avtomobilskih gum. S tem so povzročili veliko škodo. Leta 1966 je bila porušena tudi družinska grobnica. Prepričanje, da so grad zažgali partizani, je zmotno. Še vedno obstaja odprto vprašanje, kdo je ukazal rušenje kapele. Nepriodipravi so s sekirami in krampi nasilno odpirali krste in odvažali opeko in marmor. Danes od grobnice v Planini ni ostalo niti opeke več. Skromen nagrobni kamen z napisom Windischgrätz označuje zadnje počivališče knezov. Ime Windischgrätz sega daleč v enajsto stoletje – slavna plemiška družina, ki je morda mnogo bolj poznana na Avstrijskem kot v Sloveniji. To je rodbina, ki so ji pripadali številni politiki, vojskovodje, znanstveniki, pesniki – rodbina izobražencev, ki so nekaj stoletij skupaj z drugimi pomembnimi možmi krojili evropsko zgodovino. Po prvi svetovni vojni so bili Windischgrätzki skupaj s Habsburžani že poraženi, zato bi grad Haasberg moral pripasti kraljevini SHS. Dve tretjini posestva sta z Rapalsko pogodbo (l. 1920) pripadli Italiji. Med drugo svetovno vojno pa knezom ves ugled in zveze niso več pomagale. Nemška posadka je zasedla grad, kar je bil domačinom odličen izgovor za požig. V lasti kmetov so bile le manjše površine gozdov, ki so služile pretežno drvarjenju in lastnim potrebam, v manjših merah pa so omogočale prodajo lesa. V lasti kneza Windischgrätza so bili skoraj vsi gozdovi, tako so bili

Windischgrätz na Notranjskem glavni prodajalci lesa. Knez je imel gozdne čuvaje, ki so ščitili gozd pred nepovabljenimi gosti in tatovi. Imeli so nemogoč odnos do gozdarjev, ki so jih v gozd pošiljali tudi v hudem snežnem metežu; če so se uprli, so ostali brez dela, česar si v težkih povojnih časih nihče ni mogel privoščiti. Nekateri gospodje pa so vseeno prihajali do kmetov in se z njimi prijazno pogovarjali. Haasberg je slovel kot lovski dvorec. Življenje, ki so ga knezi zanesli v naše kraje, se je z drugo svetovno vojno razblinilo v nič. Kljub temu da so bili modre krvi, so živeli življenje preprostih ljudi, zato se jih prebivalstvo teh krajev, kar velja zlasti za starejše, z nostalgijo spominja.

Grad Haasberg nekoč.

PLANINSKO POLJE, GRAD HAASBERG IN ŠOLA SKOZI OČI DOMAČINOV

Spomini g. Franca Kobala

Planinsko polje

»Planinsko polje je muhasto, velikokrat poplavlja. Vsaka vas je imela svoj čoln, če bi Planinsko polje poplavelo. V en čoln je šlo do sto ljudi. Voda je narasla do hiš. Pogostokrat je voda poplavela kleti v hišah, leta 1926 pa je voda zalila tudi našo hišo.«

Grad Haasberg

»Vsi gozdovi so bili Windischgrätzovi. Ljudje so bili zaposleni v gradu – ženske so bile kuharice ali snažilke, moški pa so krmili živino ali sekali les. Furmani so večinoma prevažali hlode. Les z ravniške žage pa so natovarjali na vagone.«

Spomini na otroštvo in šolo

»Rodil sem se v Jakovici, 17. 12. 1930. V družini nas je bilo pet fantov. Oče je bil invalid. V šolo sem hodil v Laze, kjer je bila osemletka. V šolske klopi sem šel s sedmimi leti, v šolo pa smo hodili peš. Pred začetkom pouka smo vstali in z učiteljico zmolili molitev. V osnovni šoli smo imeli tudi verouk, in sicer ob ponedeljkih. Poučeval nas je duhovnik Ivan Lovšin iz Planine. Gimnazijo sem obiskoval v Ljubljani.

Še en utrinek iz mojega življenja se je močno usidral v moj spomin: spomnim se, da sem bil kot otrok pogosto lačen. Le poredko so se na jedilniku znašli koruzni žganci, krompir z zabelo, zelje in repa.«

Spomini ge. Francke Matičič

Planinsko polje

»Po Planinskem polju vijugasto teče reka Unica. Ponikne v "štirne" pod stenami. Kraške jame so ljudem zelo zanimive, zato jih hodijo ogledovat ljudje z vsega sveta. Tako je pred leti lepote našega podzemlja prišla pogledat tudi skupina Japoncev. V skupini je bila tudi ženska, ki je odšla z izkušenimi jamarji na Lanski vrh, v Najdeno jamo. Ker pa je bila reka takrat visoka, je bilo tudi v jami veliko vode. Ko so bili v podzemlju, je začelo močno deževati in voda v jami je začela naraščati. Ženska ni videla več izhoda, ujela se je med dve skali in obnemela. To so opazili jamarji in ženski pomagali iz brezna. Bila je popolnoma nemočna, zato je vprašanje, če bi se lahko sama rešila.

K maši v Planino preko poplavljenega Planinskega polja.

Sicer pa je voda pogosto poplavljala septembra in je kmetom uničila ves pridelek. Tisti, ki so imeli živino, so jo lahko pravočasno rešili, če so jo uspeli zvoziti domov. Nekemu kmetu pa se je zgodilo, da ni smel peljati čez bogataševo senožet, edino možno pot. Bogatašinja se je postavila pred kmeta in mu prepovedala nadaljevati pot. Kmet jo je v nagli jezi hotel vreči v vodo, a mu je k sreči ušla. To je zgodba o revnem Planinskem polju. Takrat so ljudje veliko pretrpeli. Bili so mokri, umazani od blata, zemlja se je vdiralala in ljudje so se pogrezali vanjo. Kmetom pa je v hudih časih priskočila na pomoč tudi občina. V vasi je prebival čebelar Babnik, ki je pobiral prispevke za oškodovane kmete tudi v Ljubljani. Vedno pa je denar pošteno razdelil lastnikom oškodovanih kmetij.«

Grad Haasberg

»Planina je pod hasbergško graščino živela zelo dobro, ker je bila graščakinja prijazna do revnih ljudi. Ob miklavževanju je revne otroke vedno obdarovala. Sicer pa vas Laze niso imele kaj dosti koristi od graščakov, od njih so imeli le gozd. Grad so ljudje kasneje zažgali.«

Moja mladost in družina

»Starša sta delala na železnici. V družini nas je bilo enajst otrok. Živelimo v majhni hiški, imeli smo nekaj njivic, da smo preživeli. Čeprav je bila na našem jedilniku bolj preprosta hrana: žganci, močnik, krompir, zelje, repa, koleraba in korenje, nismo bili nikoli lačni. Otroci smo se pogosto igrali na polju in na senožeti. Že pri petih letih sem morala skrbeti za svoje mlajše sestre in bratce. Od tistega trenutka dalje, ko sem znala ločiti plevel in krompir, pa se je začelo tudi moje delo na njivi. Z dohodki je opravljal samo oče. Bili smo zelo verni. Vsak večer smo zmolili rožni venec. Med vojno sem izgubila dva brata. Ko smo otroci odrasli, smo se zaposlili. Delali smo v gozdu, na žagi, v kuhinji in po kmetijah.«

Spomini na šolo

»Leta 1935 sem šolo obiskovala v Planini, takrat je v Planino iz Laz in z Jakovice hodilo 85 otrok. Spominjam se, da je bila med Lazami in Planino njiva repe, ki smo jo otroci po pouku radi pulili. Lastnica njive je nekoč potožila našemu ravnatelju, da ji bomo otroci pojedli vso repo. Ravnatelj je prišel v razred in vprašal, kdo je kradel repo. Krivdo je priznal samo moj brat, ki je moral za kazen po Planini in Lazah nesti štiri repe. Spominjam se tudi, da je bil takrat verouk obvezen predmet.«

Poroka

»Poročila sem se pri osemindvajsetih letih. Spominjam se, da je bila najina poroka zelo skromna. Moj mož je bil "kretnik" na železnici, jaz pa sem bila zaposlena v kuhinji. Z možem sva si zgradila hišo. Zaradi slabih plač je gradnja napredovala zelo počasi. V zakonu so se nama rodile tri hčere.«

Lekanova hiša na robu Planinskega polja. (foto: M. Nagode, 2007)

HIŠNA IMENA IN NJIHOV IZVOR

Mladi raziskovalci Raziskovalnega tabora (geografska skupina), ki je leta 2003 potekal na PŠ Laze, so poskušali razvozlati tudi izvor nekaterih domačih imen. Ugotovili so, da ima skoraj vsaka hiša še domače ime, ljudje pa se pogosto ne spomnijo, od kod ime izvira.

Ime in priimek	Naslov, hišna številka	Domače ime	Razlaga izvora domačega imena
Francka Skvarča	Laze 51	Pr` Kovač	Na tem mestu je bila kovačija, bogatija.
Frančiška Matičič	Laze 22	Pr` Ladotovih	Po možu Ladu.
Franc Kobal	Laze 2	Pr` Gabrenjevih	Po starem sorodstvu z Unca.
Viktor Krmavnar	Laze 35	Pr` Miklavovih	
Ivana Židanek	Laze 36	Pr` Židanek	Po priimku.
Franc Krmavnar	Laze 57 A	Pr` Jurkovih	
Antonija Merlak	Laze 56	Pr` Marinčnik	
Urbas	Laze 11	Pr` Ivanč	Prejšnji lastnik je bil iz Ivančne Gorice.
Šebenik	Laze 79	Pr` Šebenik	Po priimku.
Andrej Klemenc	Laze 45	Pr` Martancovih	
Zofija Simšič	Laze 54	Pr` Martincovih	Po prednikih.
Hinko Franken	Laze 14	Pr` Lukc	
Terezija Krmavnar	Laze 9	Pr` Štekl	
Andrej Mrhar	Laze 10	Pr` Mrhar	
Ciril Simšič	Laze 32	Pr` Črncovih	
Prestor	Laze 3	Pr` Tršarjevih	
Smrkolj	Laze 6 B	Pr` Govekar	Po priimku prejšnjega lastnika.
Ana Jernejčič	Laze 60	Pr` Pavletovih	Po lastniku, ki je kupil hišo.
Nemgar	Laze 8	Pr` Lovrencu	

IME ŠOLE

PŠ Laze je bila ustanovljena leta 1932. Prvotno ime je bilo Narodna OŠ v Lazah pri Planini. Pred tem so se učenci šolali v Planini oziroma na Rakeku. Šola je delovala samostojno do leta 1963, ko se je PŠ Laze priključila matični OŠ 8 Talcev Logatec. Leta 1980, ko je bila prenovljena, so jo na pobudo Zveze borcev preimenovali v Podružnično osnovno šolo »Partizanski kurirji« Laze. Partizanski kurirji pa zato, ker je to potekala partizanska pot od Primorske preko Kališ in naprej v Menišijo. Poleg tega je bilo veliko vaščanov kurirjev, ki so po tej poti hodili. Nekega majskega jutra leta 1992 so vaščani zgroženi opazili, da je tabla POŠ »Partizanski kurirji« Laze ponoči izginila. Table niso našli, leta 1996 pa je bila postavljena nova tabla, na kateri je bilo novo ime POŠ Laze in tako se šola imenuje še danes.

Eva Židanek po pripovedovanju Antonije Merlak

Gradnja šolskega poslopja in gasilskega doma leta 1932.

KRONOLOGIJA ŠOLSTVA V LAZAH

IN POMEMBNEJŠI DOGODKI V KRAJU, TAKO KOT SO JIH ZAPISALI KRONISTI V ŠOLSKI KRONIKI

26. okt. 1932	je bila na šolo začasno dodeljena ga. Alojzija Padar Vinkova.
13. nov. 1932	je bila slavnostna otvoritev enorazredne šole v Lazah.
7. avg. 1932	so izvolili krajevni šolski odbor. Za predsednika so določili Emanuela Petriča, tajnica je postala Alojzija Padar Vinkova, blagajnik Franc Simčič, odborniki pa Ivan Jurca, Ivan Kermavner in Franc Šebenik.
25. mar. 1933	je šolska mladina slovesno proslavila Materinski dan s petjem, deklamacijami in igro. Čisti dobiček je bil namenjen za šolsko knjižnico.
1933	je šola od kraljevske banske uprave prejela 25.000 din podpore. Denar se je porabil za plačilo dolga.
20. apr. 1934	je bila enorazrednica razširjena v dvorazrednico.
9. okt. 1934	je šola žalovala za preminulim kraljem Aleksandrom I..
25. sep. 1934	je šola dobila še eno učiteljico, Marico Šnejdar .
1934	je bila šola bogatejša za dve učilnici, kar je bilo za pouk velikega pomena.
4. okt. 1935	je namesto Marice Šnejdar v Laze prišla poučevati gdč. Ana Dolenec.
17. dec. 1936	je bila seja, na kateri je krajevni šolski odbor predal posle novemu odboru. Predsednik je postal Martin Petrovčič, blagajnik Franc Reš, odborniki pa Janez Kolar, Andrej Klemenc in Jože Bizjan.
17. mar. 1937	učiteljica Alojzija Padar Vinkova (Česen Padar) je zaradi slabega zdravja predala upraviteljske posle učiteljici Ani Dolenec.

75 let osnovne šole v Lazah

1937	je šola prejela 5.000 din podpore. Za ta denar so prebelili obe učilnici, prepleskali okna in zunanja vrata, sezidali dve novi peči in stranišče za učitelje.
23. dec. 1937	je odšla učiteljica Alojzija Česen Padar.
1937	so učenci na vabilo banske uprave poslali 80 din za odkup Prešernove rojstne hiše.
17. apr. 1937	je šola dobila novo učiteljico, Marijo Dolenec.
julija 1938	je pričela banovina s svojimi delavci z deli za priključitev vasi Laze in Jakovica na električno omrežje.
1938	se je gasilska četa Laze-Jakovica iz šolskih prostorov preselila v svojo hišo.
1938	je bil zaradi gosenic popolnoma uničen pridelek zelja. Otroci so z veliko vnemo uničevali metulje in jih pobili preko 8.000.
1939	je šola prejela 5.000 din podpore, s čimer je bila omogočena ureditev kleti in pralnice. Uredili so tudi vodnjak.
1940	je bila izjemno ostra zima. Toplomer je kazal -28°C .
1941	je bil pričetek vojne med Nemčijo, Italijo in Jugoslavijo. V Vranji jami je bilo urejeno zaklonišče. Jugoslovani so razstrelili most čez Unico pri Lazah. Pouk je bil prekinjen do 5. maja 1941.
1. dec. 1941	je začela poslovati šolska kuhinja. Obed je dobivalo 25 otrok. Kuhala ja Alojzija Kranjc.
22. nov. 1944	sta učence zasilno poučevali Helena Matičič in Angela Kušlan v prostorih gostilne Komovec.
1945	sta bila na šolo premeščena Ivan Sirnik in Pavla Sirnik. Pouk je potekal samo v eni učilnici, in sicer popoldne in dopoldne.

75 let osnovne šole v Lazah

30. sep. 1946	je poučevanje prevzel učitelj Bogomir Zadek, Sirnika pa sta bila premeščena. Dvorazrednica se je spremenila v enorazrednico.
nov. 1946	se je v eno večjih sob na šoli preselil Krajevni ljudski odbor.
1947	se je šolsko zemljišče povečalo za 9 a in je skupaj merilo 26 a 07 m ² .
1947	so bili prvič uvedeni zaključni izpiti za 6. razred OŠ. Izpit je bil obenem tudi sprejemni izpit za gimnazijo.
16. mar. 1948	se je odvijal popis prebivalstva.
9. sep. 1951	je bila postavljena spominska plošča žrtvam NOB za vasi Laze in Jakovica.
feb. 1952	je zapadlo 1,5 m snega. Ustavljen je bil ves promet. Nekaj dni ni bilo pouka.
1953	začne v Lazah poučevati učiteljica Breda Rupnik.
okt. 1954	so vaščani ob novici, da hočejo Italijani ponovno zavzeti Trst, šli na ulice in množično manifestirali. Manifesta so se udeležili tudi učenci.
1954	so na šoli volili nov šolski odbor. Za predsednika so izvolili Ivana Kolarja, tajnica je bila Breda Rupnik, preostali člani pa so bili Franc Šebenik, Ivan Hrovatin in Franc Kobal.
1955	so imeli na Planinskem polju namen zgraditi jezero, vendar je bil načrt opuščen, zaradi premočno prepustne zemlje.
12. sep. 1956	se je začelo šolsko leto 56/57. Zaradi zelo razširjene bolezni poliomelitisa, s poukom ni bilo mogoče začeti prej.
1956	je pouk potekal v treh oddelkih.

75 let osnovne šole v Lazah

1957	je bil za predsednika šolskega odbora izvoljen Franc Simšič.
1957	je bila ustanovljena šolska kuhinja.
1957	je pouk ponovno potekal samo v dveh oddelkih.
1958	je občinski ljudski odbor šoli nakazal 800.000 din za popravilo fasade in ureditev notranjih prostorov.
1959/60	zaradi porodniškega dopusta Brede Oblak pouk ni potekal redno. V septembru je pouk nadomeščal učitelj Janez Sovan, v oktobru pa Majda Petrič.
1960/61	je tri tedne učiteljico Bredo Milavec nadomeščala Sonja Haložan.
1960/61	so pionirji prodali pridelke iz šolskega vrta in zaslužili 6.000 din. Dobili so nagrado na občinskem tekmovanju šolskih zadrug in prejeli še 10.000 din. Ta denar so porabili za nakup električnega gramofona, štirih plošč ter novega radijskega sprejemnika.
15. mar. 1962	je na šolo prišla poučevat Jožefa Krže.
1961/62	je šolski odbor sklenil, da se bo vpisovanje v 1. razred izvajalo samo vsako drugo leto.
1962	je vaški odbor SZDL Laze kupil televizijski sprejemnik in ga namestil v stavbo KZ.
1. jan. 1963	je bilo ukinjeno samostojno poslovanje OŠ Laze. Kot podružnična šola se je priključila centralni šoli 8 talcev Logatec.
Spomladi 1965	je SZDL Laze preuredila šolsko dvorano. Stene so obdali z leseno oblogo, kupili zavese za oder in prepleskali dvorano.
1. sep. 1965	je bila učiteljica Breda Milavec premeščena na OŠ 8 talcev Logatec.

75 let osnovne šole v Lazah

-
- 1965 je reka Unica omajala most med Planino in Lazami. Most so zaprli za vsa vozila.
-
- 1966 so most ponovno odprli za vsa lažja vozila.
-
12. sep. 1980 je bila slavnostna otvoritev šole po adaptaciji. Na šoli je začela poučevati Ivanka Križman.
-

Sprejem prvošolčkov: september 2006. (foto: S. Bernetič)

ŠTEVILO ODDELKOV IN KADROVSKA ZASEDBA

šolsko leto	št. uč	učitelji	vodja	gospodinja
1932/33		Alojzija Padar Vinkova		
1933/34	69	Alojzija Padar Vinkova		
1934/35	72	Alojzija Padar Vinkova Marica Šnejdar		
1935/36	73	Ana Dolenec, Alojzija Padar Vinkova (Česen Pader)	Alojzija Padar Vinkova (Česen Pader)	
1936/37	82	Ana Dolenec, Alojzija Padar Vinkova (Česen Pader)	Ana Dolenec	
1937/38	85	Ana Dolenec, Alojzija Padar Vinkova (Česen Pader)	Ana Dolenec	
1938/39	74	Marija Dolenec, Ana Dolenec	Marija Dolenec	
1939/40	59	Marija Dolenc, Ana Dolenc	Marija Dolenc	
1940/41	63	Marija Dolenec, Ana Dolenec	Marija Dolenec	
1941/42	52	Marija Dolenec, Ana Dolenec	Marija Dolenec	Alojzija Kranjc
1942/43	58	Marija Dolenec, Ana Dolenec	Marija Dolenec	
1943/44	45	Marija Dolenec, Ana Dolenec	Marija Dolenec	
1944/45	?	Angela Kušlan, Helena Matičič		
1945/46	39	Ivan Sirmik, Pavla Sirmik	Ivan Sirmik	
1946/47	36	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	
1947/48	35	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	
1948/49	30	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	
1949/50	28	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	
1950/51	29	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	
1951/52	31	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	

75 let osnovne šole v Lazah

1952/53	23	Bogomir Zadek	Bogomir Zadek	
1953/54	29	Breda Rupnik (Milavec)	Breda Rupnik (Milavec)	
1954/55	29	Breda Rupnik (Milavec)	Breda Rupnik (Milavec)	
1955/56	34	Breda Rupnik (Milavec)	Breda Rupnik (Milavec)	
1956/57	31	Breda Rupnik (Milavec)	Breda Rupnik (Milavec)	
1957/58	37	Breda Milavec	Breda Milavec	
1958/59	33	Breda Milavec	Breda Milavec	
1959/60	22	Majda Petrič		
1960/61	23	Breda Milavec		Marija Komovec
1961/62	21	Breda Milavec, Jožefa Krže		
1962/63	26	Breda Milavec		
1963/64	26	Breda Milavec		
1964/65	26	Breda Milavec		
1965/66	23	Ciril Gerželj	Ciril Gerželj	
1966/67	23	Ciril Gerželj	Ciril Gerželj	
1967/68				
1968/69				
1969/70				
1970/71		Karla Šinkovec		
1971/72		Karla Šinkovec		
1972/73		Karla Šinkovec		
1973/74		Karla Šinkovec		
1974/75		Karla Šinkovec		
1975/76		Karla Šinkovec		
1976/77		Karla Šinkovec		
1977/78		Karla Šinkovec		
1978/79		Zdenka Tekavec		
1979/80		Zdenka Tekavec		
1980/81	10	1., 2. r. Ivanka Križman	Ivanka Križman	
1981/82	10	1., 2. r. Zdenka Tekavec	Zdenka Tekavec	

75 let osnovne šole v Lazah

1982/83	10	1., 2., 3. r. Zdenka Tekavec	Zdenka Tekavec	
1983/84				
1984/85	13	1., 2, 3., 4. r. Zdenka Tekavec	Zdenka Tekavec	
1985/86	10	1., 2., 3., 4. r. Zdenka Tekavec	Zdenka Tekavec	
1986/87	14	Marija Urbas	Marija Urbas	
1987/88	14	1., 2., 3., 4. r. Marija Urbas	Marija Urbas	
1988/89	13	Marija Urbas	Marija Urbas	
1989/90	6	Marija Urbas	Marija Urbas	
1990/91	10	Marija Urbas	Marija Urbas	
1991/92	12	1., 2., 3. r. Marija Urbas (4. r. na matični šoli)	Marija Urbas	
1992/93	20	1. r. Marija Urbas 2., 3. r. Roman Meden	Roman Meden	Antonija Merlak
1993/94	24	1., 2. r. Barbara Širaj 3., 4. r. Roman Meden, Andreja Jelinčič 10. 2.–31. 8.	Roman Meden	Antonija Merlak
1994/95	23	1., 2. r. Barbara Širaj 3., 4. r. Roman Meden	Roman Meden	Antonija Merlak
1995/96	26	1., 2. r. Barbara Širaj 3., 4. r. Roman Meden	Roman Meden	Antonija Merlak
1996/97	23	1., 2. r. Julija Bešvir 3., 4. r. Roman Meden	Roman Meden	Antonija Merlak
1997/98	21	1., 2. r. Julija Bešvir 3., 4. r. Roman Meden	Roman Meden	Frančiška Kermavner
1998/99	18	1., 2. r. Julija Bešvir 3., 4. r. Roman Meden	Julija Bešvir	Frančiška Kermavner
1999/ 2000	15	1., 2. r. Bojana Pivk 3., 4. r. Roman Meden	Roman Meden	Frančiška Kermavner
2000/01	14	1., 2. r. Polonca Kogej 3., 4. r. Roman Meden	Roman Meden	Frančiška Kermavner
2001/02	17	1., 2. r. Polonca Kogej 3., 4. r. Karmen Osredkar	Karmen Osredkar	Frančiška Kermavner
2002/03	18	1., 2. r. Julija Bešvir 3., 4. r. Karmen Osredkar	Karmen Osredkar	Frančiška Kermavner

75 let osnovne šole v Lazah

2003/04	19	1./9, 1./9. r. Bojana Pivk 2., 3., 4./8 r. Karmen Osredkar	Karmen Osredkar	Frančiška Kermavner
2004/05	17	1./9, 2./9. r. Bojana Pivk 2., 3., 4./8 r. Karmen Osredkar	Bojana Pivk	Frančiška Kermavner
2005/06	17	1., 2., 3./9. r. Bojana Pivk 3./8, 4./8 r. Karmen Osredkar	Bojana Pivk	Frančiška Kermavner
2006/07	14	1., 2. r. Suzana Bernetič 3./9, 4./8 r. Karmen Osredkar	Bojana Pivk	Frančiška Kermavner
2007/08	12	1., 2. r. Suzana Bernetič 3., 4. r. Karmen Osredkar	Bojana Pivk	Frančiška Kermavne

Otvoritev osnovne šole.

SPOMINI UČITELJICE

Leta 1986 so me še kot čisto mlado začetnico poslali poučevati v Laze. Čeprav je vasica oddaljena od Logatca le sedem kilometrov, se mi je kot mladi učiteljici zdelo, da me pošiljajo na konec sveta. Ko sem prvič uzrla šolsko stavbo, mi je delovala tuje. Prestrašeno sem se spraševala, kaj me čaka za njenimi vrati, ali bom sploh zmogla, kako sploh poteka delo na podružnični šoli s četverno kombinacijo (kakršno naj bi učila) ... Taki in podobni strahovi so me begali vse dokler me ni prijazno pozdravila takratna kuharica (kasneje se je izkazalo, da je uspešno opravljala tudi dela hišnika, čistilke, tajnice in nekajkrat celo varuške, ko je imel avtobus iz Logatca zamudo), gospa Tončka Merlak. Razkazala mi je notranjost šole, ki se mi je zdela prijazna, svetla in prostorna. V primerjavi z matično šolo seveda ni bila bogato opremljena, pravzaprav so njeno opremo sestavljali tabla, kreda, pohištvo in razredna knjižnica, vendar so to pomanjkljivost nadomestili prijazna lega sredi vasi, veliko igrišče pred šolo in bližina gozda, ki je v toplih mesecih pogosto zamenjal učilnico.

Največjo prednost pa so seveda predstavljali vedoželjni otroci in starši, ki so se zavedali, kako pomembno je imeti in ohraniti šolo v vasi.

Kljub težavam, ki jih prineseta mladost in neizkušenost, je delo v šoli steklo in strahovi so postali manjši. Dnevi so se prevesili v mesece in ti v leta. Skupaj s krajani smo pripravljali proslave in praznovanja, čistilne, pa tudi delovne akcije, ko je bilo treba pripraviti kurjavo. Si danes predstavljate delovni dan v šoli, ko bi učenci skupaj z učiteljico in kuharico pospravljali drva za kurjavo? No, mi smo takrat to počeli vsako jesen, pa še zabavali smo se ob tem in se naučili, kako pomembno je dobro organizirati delo in sodelovati z vrstniki. Učenci so zaradi posebnosti dela v kombiniranih oddelkih boljše od vrstnikov v čistih oddelkih razvijali samostojnost pri učnem delu, strpnost in potrpežljivost, ki so jim kasneje pri šolanju in vsakdanjem življenju prišle še kako prav.

Kmalu se kraju nisem več počutila tuja, saj se je življenje v Lazah tako močno prepletalo s šolo, da sem spoznala skoraj vse Lažane, predvsem pa sem se čutila sprejeto med ljudmi.

Danes, ko se oziram nazaj v ta čas, se seveda ne spomnim posameznih učnih ur ali dni, pač pa občutkov zadovoljstva zaradi prvih uspehov svojih učencev, odprtosti ljudi, ki so me prijazno sprejeli in vsak na svoj način prispevali, da je šola obstala tudi v časih, ki podružničnim šolam niso bili najbolj naklonjeni, predvsem pa na izkušnjo, da se da, če se hoče, če ljudje stopimo skupaj.

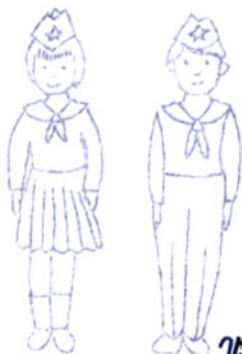
Naj bo ta zapis tudi zahvala učencem in njihovim staršem, ki so mi vsak na svoj način pomagali pri prvih učnih korakih, da je danes ta korak trden in samozavesten.

Marija Urbas

Matjaž Požnenel

Dana sem v Lazah. Hodim
v tretji razred o š. šola v
Lazah je zelo majhna. V šolo
nas hodi samo 13. učencev in
7 učenk. Jaz imam daleč do šole
zato hodim približno 20min.

Zapis učenca: šolsko leto 1987/1988.

1. SESTANEK PO
POŠ. "PARTIZANSKI KURIRJI"

Ki pišmirji pridru
pomagajo tistim ljudem.
Ktistili smo spominke obelisk
Izdelali smo kamencaracijo
okoli 1. novembra. Ihtanili smo
dva žrali smo se nekaj
papija.
SKLEPI

Izkušali bomo naše
naše navade in naši
uspehi. Pripravili se bomo
na praznik 29. novembra
Dan republike. Na prazniku
bomo sicer sprejeli v PO.
Tina Jeriša

Iz zvezka Tine Jeriša: šolsko leto 1989/1990.

ZNANI LAŽANI

Viljem Putik in Laze

Ing. Viljem Putik (Wilhelm Putick) se je rodil 7. julija 1856 v Popovkah pri Brnu (Moravska, Češka republika). Oče Alois je bil krajevni upravitelj gozdov in verjetno nemško govoreč, narodnostno prej ko ne neopredeljen Avstrijec, Viljemova mati, Antonija Krejči, pa je nedvomno bila Čehinja. Viljem je imel še štiri sestre in mlajšega brata Vladimirja. Po poroki z Marijo Kritscha se je naselil v Ljubljani, kjer je tudi pokopan. Čeprav se je v Ljubljani priimek zaradi porok izgubil, njegovi potomci še živijo in se s ponosom spominjajo svojega slavnega prednika.

Vsestransko nadarjeni mladenič je obiskoval gimnazijo v bližnjem Brnu, univerzitetni študij gozdarstva pa uspešno zaključil na Dunaju. Že na univerzi se je izkazal kot izvrsten tehnični risar in geometer. Prva služba ga je vodila v Gorico in dalje v Beljak. Odtod so ga po katastrofalnih poplavah v začetku osemdesetih let (devetnajstega stoletja) poslali na Notranjsko (Kranjsko), z nalogo osušiti kraška polja, ali pa vsaj zmanjšati poplave na znosno mero. Čeprav je bilo v njegovem času o krasu znanega že marsikaj, to še ni zadostovalo za reševanje konkretnih problemov. Putik je bika zgrabil za roge – prav na začetku svojega večletnega projekta, poleti 1886, je s svojo ekipo, v kateri so bili poleg idrijskih rudarjev še Lažani, Logatčani, Planinci in Postonjci, med Ložem in Vrhniko v treh mesecih raziskal in ponovno obiskal prek sto jam. Verjetno je njegov največji uspeh te dobe raziskava Planinske jame do obeh končnih sifonov.

Na odtočni strani Planinskega polja je prvi raziskal še danes pomembni jami Logarček in Gradišnico. Slednja je ob raziskavi s svojimi 220 m globine obveljala za drugo najglobljo na svetu, takoj za Labodnico pri Trstu. Zelo verjetno je obiskal večino najpomembnejših jam v okolici Laz. Sam posebej navaja Jamo na Meji in Kališnico ter Lipertovo jamo. V prvem navdušenju je prehitro sklepal, da je prav po njej prišel do podzemske Ljubljane.

Kasneje se je izkazalo, da je zaključeval prehitro in da tudi Lipertova jama ni več kot samo oddušek visokih voda. Vhod, ki ga je prej dal odkopati, je pustil zadelati, mesto vhoda pa je uto nilo v pozabo. Jamarji si že skoraj 100 let brez uspehov prizadevajo, da bi jamo ponovno našli. Zato spomin na »starega Viljema« ne zbledi in Putik navdihuje tudi današnje generacije jamarjev. Pa ne samo pri nas. Uspešno reševanje jamarjev, ki jih je nepričakovana poplava ujela v Lurlochu pri Avstrijskem Gradcu, ga uvršča med pionirje jamskega reševanja.

Putikov največji uspeh pa so bila njegova melioracijska dela (med njimi »Putikovi Štimi« pod Stenami pri Lazah), ki so mu prinesla inženirsko slavo, strokovne razprave o krasu (dobro je obvladal tudi geologijo); natančni jamski načrti, akvareli in fotografije pa ga uvrščajo med najvidnejše krasoslovce njegove dobe. Na razvoj speleološke stroke je vplival tudi posredno – iz navedkov v literaturi postane razvidno, da je do posameznih kraških pojavov na Notranjskem ozemlju vodil večino najpomembnejših raziskovalcev krasa svojega časa in tako utrjeval pomen našega krasa kot »klasičnega«.

Viljem Putik oziroma Wilhelm Putick, kot se je podpisoval v svojih nemško pisanih razpravah, je bil eden redkih raziskovalcev krasa, ki so uspešno povezali uspešno reševanje konkretnih tehničnih problemov, znanstveni interes vrhunskega naravoslovca in čisto športno željo po jamarskih odkritjih. Čeprav je svoje osnovno jamarsko znanje prinesel že od doma, z Moravskega krasa in ga nedvomno poglobil kot član dunajskega jamarskega društva, je moral cel kup tehničnih problemov značilnih za kraško podzemlje Notranjske rešiti sam. Pri vsem tem je Putik ostal gozdarski inženir, ki je trasiral desetine kilometrov gozdnih cest in uvajal sodobna gozdarska načela. Po razpadu Avstro-Ogrske monarhije si je pokoj zaslužil kot gozdarski svetnik in eden oblikovalcev gozdarske zakonodaje v prvi Jugoslaviji. Življenje se mu je izteklo 26. januarja 1929 v Ljubljani, kjer ima pri Sv. Križu družinski grob.

Ves ta čas je ostal zvest Notranjski in njenim jamam. V »Lovrencovi« hiši v Lazah je imel stalno najeto sobo, od koder je obiskoval kraje svojih največjih odkritij in jih fotografiral. Fotografski aparat mu je v svojih deških letih nosil Smukov oče, ki se ga starejši Lažani še dobro spominjamo. Zato lahko Laze, kjer spomin na Putika še ni popolnoma ugasnil, upravičeno štejemo za njegov drugi dom. Občina Planina, kamor so tedaj spadale Laze, je Putiku podelila naziv častnega občana. Ob 150. obletnici Putikovega rojstva je turistično društvo Lanski vrh (Laze) v sodelovanju z ostalimi zainteresiranimi na stavbi podružnične šole Putiku odkrilo spominsko ploščo. Le nekaj let prej so se v rodnem kraju, Popuvkah, spomnili nanj s podobno ploščo, lani pa so pred občinsko stavbo postavili še Putikov spominski kamen, skalo iz apnenca, kakršnega najdemo prav v Lanskim vrhu.

Dr. France Šušteršič

Spominska plošča na PŠ Laze. Postavila KS Laze-Jakovica, septembra 2005. (foto: M. Nagode, 2007)

Katarina Kalaba

Pozdravljeni!

Obljuba dela dolg in že sedim ob mojem prijatelju – računalniku, da predstavim sivolasega, 68 letnega dekliča, ki se nadvse rad sprehaja med spomini.

Rodila sem se 17. avgusta 1939. leta v Ljubljani. Sem levinja in sonce, značilno za avgust, me spremlja skozi življenje.

Iz Ravnika, kjer smo živeli, so nas med vojno izselili Italijani, ko sem imela dobri dve leti. Borno imetje sta starša naložila na voz, me posadila na kramo in voz je peljal po klancu v Laze. Za vozom sta korakala starša, dve sestri, dve kozi, dva prašička in mačka, ki se je podila po drevesih. Čudna povorka.

V leseni baraki v Lazah smo našli topel dom. Brez elektrike in z deževnico življenje ni bilo rožnato. Preselili smo tudi čebele, tako da ob medu in kozjemu mleku nismo bili nikoli lačni. Kmalu se je družina povečala, dobili smo bratca.

Najtežji časi so nastopili, ko je očeta vzela noč. Šel je v partizane, bil v hajki ujet in interniran v Visco, od koder se je vrnil ob koncu vojne. Brez prebite pare je mama skrbela za štiri otroke. Nismo vedeli, ali je oče sploh živ. Baraka je bila preluknjana od obstreljevanja Nemcev in Italijanov. Kadar je pokalo, smo polegli po tleh, se stisnili drug k drugemu, mama pa je okoli nas postavila »modroce«, da bi nas obvarovala strellov. Spali smo pod razpetimi dežniki in med posodami, kamor se je zlivala deževnica. Večkrat nismo imeli petroleja, da bi svetili s petrolejko. Vsak večer smo se posedli okrog štedilnika in pri odprtih vratih poslušali mamine zgodbe o razbojnikih, se pogovarjali o očetu in včasih tudi molili. Kadar nas je mama hotela razveseliti, je pred oknom prižgala svečo, s komolci potolkla po z žaganjem opaženih stenah barake, kjer so domovali ogromni sršeni, jih razdražila, da so se, v naše veliko veselje, zaletavali v šipe zaprtega okna. To je bila naša prva televizija.

Kadar so vas bombardirali, smo se zatekli v gostilno, ki je imela zelo debele zidove, kjer smo se počutili varno. Stisnjeni v kotu smo opazovali ranjene Nemce, ki so jih prinašali v sobo in poslušali njihovo stokanje. Večkrat smo bežali v jamo Mačkovico, kjer se je trlo ljudi in živine in nam je zmanjkovalo zraka.

Spremljali smo polete štuke, majhnih lovcev, velikih letal in čakali. Izpraznjene tulce bomb smo vlačili domov in jih polnili s cvetjem. Bilo pa je pravo veselje, kadar smo otroci našli svileno padalo.

Naša baraka, ki je stala ob gozdu, je bila kot nalašč za vse, ki so se zadrževali v vasi. V bližini je bila italijanska kuhinja z zelo prijaznimi kuharji. Kruh so mi debelo mazali z marmelado. Ko sem jo polizala, sem jim vrnila kruh rekoč: »Kešto bono!«. In spet je pela marmelada. Nemcev smo se bali, ker so nas nekoč postrojili pred barako, naperili puške in kričali, da nas bodo pobili. Držali smo se za mamino krilo in se nismo bali.

Ponoči je k nam prihajal partizanski kurir s pošto in z zdravili. Pod bratca, ki je ležal v vozičku na mokrih plenica, je mama pošiljko skrila, me vzela pod roko in pogumno smo korakali mimo italijanske straže v planinski gozd na dogovorjeno mesto. Večkrat mi je zabičala: Molčati moraš kot grob! Spraševala sem se, če grob sploh govori.

Ko je zasijala svoboda, je skozi vas korakala partizanska četa, cesto smo zasuli s cvetjem in peli. Mi pa smo čakali očeta. Vrnil se je tako zaraščen in bolan, da ga nisem spoznala.

Pričakala sem ga z dolgimi, debelimi kitami, ki jih nisem dovolila ostriči, dokler se oče ni vrnil.

Prvo leto svobode so me komaj šestletno poklicali v šolo. Skupaj z učiteljevo hčerko Sandi sva bili 1. razred. Dobila sem vadnico in tablico. Nepripravljena na sedenje v šoli sem verjetno počela tudi neumnosti, saj me niso pogrešali, če sem bila odsotna. Ko pa je naša mama zbolela in jo je po več mesecev v postelji dušila astma, sem morala gospodinjstvo prevzeti jaz. Sestri sta se vsako jutro odpeljali v Ljubljano v šolo, jaz pa sem skrbela za bolno mamo, majhnega

bratca, za kozi in prašiča. Oče je delal vse dni, jaz pa sem pasla in večkrat kar sem pozabila na šolo. V drugem razredu smo dobili novega učitelja. Kombinirani pouk me ni veselil in večkrat mi je dovolil, da sem iz majhnega žepka na suknjiču potegnila majhen glavniček in mu počesala krasne, valovite lase. Spomnim se samo enega zvezka. Na »lojtri« sem pisala nalogo. Zapihal je veter in zvezek, poln natrganih listov se je razletel na vse strani. Brati so me naučili na paši, vse ostalo pa je bilo nula. Domov sem prinesla spričevalo polno dvojok in še to podarjenih.

Očetova skrb in borba za vsakdanji kruh nas je peljala v Domžale, kjer sem se pod skrbno roko čudovite učiteljice v 3. razredu hitro vključila v osnovnošolski program. Podarila mi je mnogo ur pomoči in po slabih treh mesecih sem dosegla že prav dober uspeh. Še danes se nasmejem, če se spomnim, kako je moja mehka notranjska govorica spravljal cel razred v smeh. Jaz pa se nisem dala in sem žlobudrala kot dež. V novem okolju se mi je odprl svet, vpisala sem se v TV Partizan, igrala v tamburaškem orkestru, se v glasbeni šoli učila violino in dobila številne prijatelje. Po nižji gimnaziji sem nadaljevala šolanje na učiteljski šoli. Po petih letih sem zakorakala v poklic, službovala dve leti v Škofji Loki, eno leto v Domžalah in kar 32 let v Škofijah. Pred 14 leti sem se upokojila.

Med odraščanjem treh otrok sem izredno študirala razredni pouk na Pedagoški akademiji. Študij ob nočnih urah, vsak nov korak drobna zmaga, pa mi je pustil posledice. Začele so se težave z očmi. Pridružila se je še sladkorna bolezen in z njo običajni zapleti. Začela sem izgubljati vid in ga skoraj izgubila. S štirimi operacijami so mi vrnili 20 % vida. Z ostanki notranje svetlobe, z vsemi drobcami moči sem začela prepevati, pisati pesmi, bodriti sebe in moje domače. Pesem je postala moja svetloba.

Večkrat sem si rekla: Jutri bom jokala! Za puško vreči v koruzo ni nikoli prepozno.

Sprejela sem svojo slabovidnost, naučila sem se brajlico, pišem na računalnik in pustim, da me ustvarjalnost odnese včasih tudi med oblake.

*Največja dragocenost mojega življenja je moja družina, ki mi stoji ob strani v veselih in težkih trenutkih. Pomagali so mi pri izdaji moje pesniške zbirke **Sem, kakršna sem**, ki je moje posebno veselje.*

Moj osnovni življenjski moto in sporočilo vsem ljudem je v moji pesmi:

NAJLEPŠA POT

Najlepša pot je naprej.
Spoznaval boš mesta in vasi,
zaustavil svoj korak,
ko srečal boš nove ljudi.
Najlepša pot je naprej.
Odp rtega srca, odprtih rok
boš našel svoj mir,
ostal sončen otrok.

Najlepša pot je naprej.
Če je prepolna lepih sanj,
ne oziraj se nazaj,
pred tabo je nov dan.
Najlepša pot je naprej,
če pred tabo luč gori,
še v tako temni noči
nič naj te ne skrbi.

*Katarina (Moljk) Kalaba po
domače Venceljnova Kati*

Vanda Lavrič – o meni

Rodila sem se na delavski praznik, 1. maja 1959. Potem, ko sem dopolnila sedem let, sem na jesen začela v laški osnovni šoli namakati svoj peresnik v črnilnik. Zrla sem v veliko zeleno tablo pred sabo, za menoj pa je poleg nekaj sošolcev kraljevala še mogočna zelena peč.

Učitelj Ciril Gerželj, ki smo ga klicali kar tovariš, me je tri leta vodil po prvih stezah učenosti. Spoznala sem abecedo, se naučila poštrevanko, prepoznati čas na uri in – le kako naj bi si zapomnila kaj še vse, ko pa je to že tako daleč! Tam nekje vmes sem bila sprejeta v Pionirsko organizacijo in spomladi nas je obiskala Kurirčkova pošta.

Najdražji so spomini na pouk umetniške vzgoje, ki je sicer v predmetniku ni bilo. Tam smo oblikovali mavčne vaze, glinene kipce in slikali z vodenimi barvicami. Posebej dragocene spomine imam tudi na naše izlete, ki so segli v krogu približno treh kilometrov od šole in doma in smo se nanje običajno podali peš.

Listam po drobnih knjižici, na kateri piše IZKAZ o uspehu in vedenju, Jernejčič Vanda. Prva tri leta v njem so res dolgočasna: čisto vse ocene pri vseh šestih predmetih so namreč vseskozi enake

Moji prvi šoli jih je sledilo še kar nekaj. Drugačnih. Vse pa so nekako prispevale k temu, da sem odrasla. Ne morem pa reči, da se eno prihodnjih jeseni ne bom podala še v kakšno.

Sicer pa zadnjih dvanajst let živim čisto blizu moje prve »podružnične« šole. Vanjo se ob barvitosti šolskih prireditev vračam po spomine na otroštvo. Še vedno ljubim polje, ki se začne tam čez, pod šolsko potjo in pestuje spomine na čas, v katerega me je posedla usoda. Vse moram deliti z ljudmi. Brez ljudi me pravzaprav ni. V življenju sem se v nekem trenutku ponovno morala vsaj približno pravilno naučiti abecedo, od A do Ž. In morala sem se ponovno naučiti slišati tiktakanje ure. Le kako bi mi to lahko šlo od rok brez dragih ljudi, brez učiteljev?

Rada imam delo, ki me drži pokonci in me izpolnjuje. Rada imam tudi morje, brezskrbnost, počitnice, dobre knjige in filme, ljubim otroke in labradorce. Včasih pa celo kaj zapišem. V svoji kašči nizanja besed zaoblím verz ali dva, ali drobno zgodbo. Kakor nanese. S prav tistimi črkami, ki mi jih je davno nekoč v moj tako drugače dišeč pehar otroštva nasul Tovariš Ciril Gerželj.

ON

*On nam je dal dlani -
da jih lahko
stisnemo v pesti.*

*In dal
nam je oči,
ki vidijo,
kako preproste so reči.*

KAPLJICE NOČI

*Svilnate kapljice noči
k odtenkom večera sedajo
in krajšajo čas
nasmehu dneva,
preden ta zaspi*

ZEBRASTI SPREHODI

*Zebrasti sprehodi
ležijo pod nogami
in ujeti v gibe
vrveža promenad
vriskajo s koraki.*

Zapisala Vanda Lavrič.

Nataša Prestor

V Laze, po starem na Tršarjevo domačijo, se je pred petnajst leti naselila družina Prestor iz Ljubljane. Nataša Prestor je po gimnaziji, v času študija slovenščine, ruščine in etnologije obiskovala tudi predavanja na Pedagoški fakulteti in Likovni akademiji in, ko je živela v Podgorju, mojstra lončarja Franca Kremžarja. Vedno več časa je posvečala keramiki in se povsem svojevrstno izoblikovala v mojstrico za ohranjanje kulturne dediščine. »Njene »ljudske figure«: pivci, lončarji, orači, kosci, lovci, godci; pa ženin in nevesta, bajeslovna Veronika z zmajema, sveti Jurij, ki ubija zmaja, kralj Matjaž in še bi lahko naštevali, izražajo pritajen humor in prvinsko veselje do življenja ...« (Lipovec, D., 1992). Poleg različnih del, malih plastik, motivno in tematsko slikovitih upodobitev izdeluje tudi druge male lončene plastike, od zanimivo oblikovanih zrcal do drugih sodobnih uporabno-dekorativnih predmetov, živali, pravljice, ljudske zgodbe, ljudske vzorce, prizore iz vsakdanjega življenja, portrete po novejših ali starih fotografijah. Že dobri dve desetletji nastaja pod njenimi prsti unikatni svet keramične figuralike. Deluje kot samozaposlena v kulturi ter veliko sodeluje z drugimi umetniki, etnologi, muzealci in drugimi strokovnjaki doma in po svetu ter domačo šolo in Društvom prijateljev otrok in mladine iz Logatca. S svojim delom, ki ga preveva ljudsko izročilo, se tudi zavzema za ohranitev lepote in raznovrstnosti Planinskega polja ter kulturne in naravne dediščine.

V Tršarjevi hiši z Vaškim muzejem in galerijo Laze prireja družina Prestor različna srečanja za sovaščane, prijatelje, šole in vse, ki jih to zanima, od keramičnih delavnic s številnimi gosti: umetniki, mojstri domače in umetne obrti, zbiralci, poznavalci in strokovnjaki ter ljubitelji, do razstav likovnih del in drugih izdelkov. Veliko mojstrov je tudi razstavljalo v galeriji nad delavnico. V galeriji velikokrat razstavljajo avtorji in zbiralci, ki morda prej še niso pokazali svojega dela ali zbirke.

Ob gostujočih, aktualnih razstavah, si je vedno mogoče ogledati zadnja dela, pa tudi starejša. Na ogled je zbirka keramike in delavnica avtorice Nataše Prestor in stalna, dopolnjujoča se razstava keramike naših in tujih avtorjev s srečanj keramikov v Lazah in s potovanj.

Na odprtem delu galerije (podstrešja) je na ogled nastajajoča muzejska zbirka. Veliko predmetov je izvirnih hišnih, nekaj vaških in nekaj od starih staršev. Nekatere stvari so podarjene, želja pa je, da bi zbirka in tudi zbrane stare fotografije in zemljevidi predstavljali življenje tu, na Planinskem polju.

*Zlata ribica (40 x 50 x 30 cm). Poslikana, glazirana in pozlačena keramika.
Delo meseca – Piran 2007.*

VIRI IN LITERATURA

Frelih, Marko:

Logatec – Longaticum in rimski obrambni sistem Claustra Alpium Iuliarum: s prispevkom o bitki pri reki Frigidus (Soča) leta 394. Logatec: Občina: Turistično društvo, 2003.

Frelih, Marko:

Komunikacijski sistem v prazgodovini in antiki na primeru Logaške kotline. V: *Mladinski raziskovalni tabor Logatec '88.* Občinska konferenca ZSMS : Občinska raziskovalna skupnost : Občinska gospodarska zbornica, 1988. Str. 10–51.

Mihevc, Andrej / Mihevc, Bibijana / Frelih, Marko / Polajnar

Frelih, Nataša / Polak, Slavko / Simić, Marko:

Notranjska: *A–Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka.* [Zbirka Slovenija total.] Murska Sobota: Pomurska založba, 1999.

Premenstein, Anton von / Rutar, Simon:

Römische Strassen und Befestigungen in Krain: Mit Karten und Facsimilien. Wien: K. K. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der kunst- und historischen Denkmale, 1899.

Radešček, Rado:

Slovenske Legende. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1983.

Urleb, Mehtilda:

Laze. V: *Varstvo spomenikov* 25. 1983. Str. 227.

Žigon, Tanja:

Grad Haasberg in knezi Windischgraetz. Logatec: Mali, 1992.

Mentorica Jana Jureš:

Raziskovalni tabor – geografski oddelek. Laze, 2003.

Kronika enorazredne osnovne šole v Lazah pri Planini
od 1932 do 1952.

LDN od šol. leta 1952/53 do leta šol. leta 2007/08.

DONATORJI ZA PUBLIKACIJO POŠ LAZE

- Občina Logatec
- Osnovna šola 8 talcev Logatec
- Kele & Kele, d. o. o.
- Krmavnar Stanislava, s. p.
- Kitić Zlatko, s. p.
- KLS International retorika, d. o. o.
- Krmavnar Janez, s. p.
- Krmavner Simon, s. p.
- Židanek Ivan, s. p.
- Krmavnar Stanislav, s. p.
- Kolar Marijan, s. p.
- Frančeškin Aleksander, s. p.

FOTOGRAFIJE

Fotografije, ki niso podnaslovljene, so iz arhivov krajanov Laz, za kar se jim zahvaljujemo.

Zahvala tudi ga. Antoniji Matičič za posajo spričevala iz leta 1927-28.

Lektorirala: Urška Orešnik

Izdala in založila: OŠ 8 talcev Logatec, KS Laze-Jakovica

Naklada: 500

Tisk: Papirus M&R

Logatec, september 2007

Eno razredna osnovna šola v *Lovčah pri Seaminu*

Razr. I., odd. II., uč. stp. višja Obiskuje ta razr. (odd., uč. stp.)

Šolsko leto 1932-33

Ponavlja ne

Izkaz o šolskem napredku

v 6. letu.

Predmeti		Polletje		Letni uspeh	Podpis staršev, ozir. njih namestnikov	
		<i>cor. I. pol.</i>	<i>II. pol.</i>			
Vedenje		<i>5</i>	<i>5</i>	(5)	I. <i>Matko Fran</i>	
Pridnost						
Verouk		<i>5</i>	<i>5</i>			
Čitanje		<i>5</i>	<i>5</i>			
Pisanje		<i>5</i>	<i>5</i>			
Učni jezik		<i>4</i>	<i>4</i>			
Srbohrvaščina		<i>4</i>	<i>4</i>			
Računstvo in merstv. oblikosl. .		<i>5</i>	<i>4</i>			
Nazorni nauk in domoznanstvo .						
Zemljepis in zgodovina		<i>4, 4</i>	<i>5, 5</i>			
Prirodopis in prirodoslovje . . .		<i>5</i>	<i>5</i>			
Risanje		<i>4</i>	<i>4</i>			
Petje		<i>5</i>	<i>5</i>			
Telovadba			<i>4</i>			
Deška ročna dela						
Dekliška ročna dela		<i>5</i>	<i>5</i>			
Ne- obvezni predmeti						
Zunanja oblika pism. izdelkov .						
Število zamujenih šolskih poldni	opravičenih .	<i>0</i>	<i>0</i>	Skupno št. vseh zamud	<i>0</i>	<i>0</i>
	neopravičenih					
Datum, kdaj se je izkaz izvršil .		<i>27. I. 33</i>	<i>24. 6. 33</i>			

Za prestop v višji ~~razred~~ (oddelek, učno stopnjo) *se* sposob *na*

Radar Vinkova Ilirizijov
razredn *leark*